

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhöz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — Helyközi telefont 15. sz. Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDÓSNOK.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Üres marék — tele száj.

A miniszterelnök kirukkolt a bécsi vívmányokkal a képviselőház csütörtöki ülésén. És megállapítható utólagosan is, amit mindenki előre tudott, hogy kiskorúak vagyunk. Csak azt szabad tennünk, amit Bécs kegyesen megenged.

A miniszterelnök hosszú beszédet mondott, de igen rövid a veleje: marad minden a régiben. A puha dereku magyaroknak jogai — csak papiroson lehetnek, sőt azokból is apránként le kell csipegetni Bécs javára. Szóval a miniszterelnök sokat beszélt, de semmit sem hozott.

A képviselőház ülését hétfőig elnapolták, hogy az ellenzéki pártok a nagy szóáradatból valamelyes jót ki szemeljenek. Főlösképes fáradtság. Ilyesmit még nagyító üveggel sem tudnak felfedezni.

Ez a szünet tehát csak arra lehet jó, hogy az ellenzéki pártok erejüket tömörítsék és véget vessenek minél előbb ennek a mániákus állapotnak.

Ilyen cinikus, ilyen lealázó politikai helyzete, a világon egyetlen nemzetnek sem lehet. Minek kísérleteznek, mire várnak?! Hiszen a mai kormányzatból valamely jogos törvényes, az ország javát célzó eredményekről még álmodni is merészség.

A miniszterelnök bőbeszédűségével el akarta hitetni, hogy nem az a jó, nem az a nemzet érdeke, a mit a nemzet a maga alkotmányos jogának biztosítására kíván, hanem az, amit az osztrákok jónak találnak. És ennek a hazaárulás-számba menő cselekedetnek, a munkapárti többség tapsolt...

Hát magyar emberek az ilyenek? Hát ilyen vaksággal verte meg a Teremtő e nemzetnek fiait!? Aholnap szegyenleni fogjuk a magyar nevet és úgy beszélünk, mint némely üres fejű, önértettől megfosztott osztrák tiszt: „Ha tudnám, hogy egy csepp magyar vér még van bennem, ereimet felvág-nám és kiereszteném az utca porába hogy a kutyák felnyalják”. Bizony szomorú, kétségbeesztő jelenség.

Az ellenzéki pártok mai napon értekeznek. Remélhetőleg a további küzdelem folytatását határozzák el. Hiszen a képviselőházi ülés után nyilatkozott vezérférfiak s köztük Kállay Ubol csikszeredai képviselő is így szólt:

— Szegyenlem magam, hogy az ország házában ültem, amikor ilyen beszédet mondtak. A legnagyobb perfidia, hogy Khuen az Apponyival folytatott magánbeszélgetésből akar magának főkét kovácsolni.

Végét kell szakítani ennek az áldatlan állapotnak. Vagy legyen igazi Magyarország, mely önmaga felett rendelkezik, be kell olvasztani az összbirodalomba, mert így papiroson csak viágcsufjára játszunk az alkotmányosdít.

A nő társadalmi helyzete — és politikai jogai.*

Irta: Dr Pál Ernő ügyvéd, városi tiszt-ügyész.

(1. folytatás.)

Azoknál a hatalmas nemzeteknél, melyek az emberi művelődés történetében eltörölhetetlen emlékeket hagytak hátra, a nőt mindenütt megbecsülték, de maga a kor szelleme, amely még nem tudott teljesen megszabadulni a régi barbárság emlékeitől és a társadalmi fejlődés egyoldalúsága okozta, hogy bizonyos tekintetben jelentékenyen korlátozták őket.

A rómaiaknál a nő addig, míg férjhez nem ment, vagy atyai hatalom alatt, vagy gyámság alatt állott, még ha különben teljeskorú volt is; végrendeletet nem tehetett, annál nem tanuskodhatott, közhivatalt nem viselhetett, a bíróság előtt mást nem képviselhetett, de ezzel szemben bizonyos előnyöket is élvezett a férfival szemben, pl. a törvény nem tudásával védhette magát. Egyéb megszorítás nem volt. Ebből azonban nem lehet azt következtetni, mintha a nők rómaiak e korlátozásoktól eltekintve valami sokra becsülték volna. A legrégibb emlékek, a házasságkötés régi módjai, mint az adás-vevés, melyek jelképiesen később is megmaradtak, továbbá az a körülmény, hogy az ugynevezett manus melletti házasságnál a nő a férj atyai hatalma alá kerül s vagyona is a férj tulajdona lett: mind arra mutatnak, hogy a nő nem olyan személyiség, mint a férfi hanem inkább tulajdon adás-vétel tárgya (Gaius jogtudós szerint: Per eas personas quae manu habemus, proprietatem adquiretur nobis), kinek helyzete később, a házassági formák enyhülésével sem javult lényegesen.

Igy volt a régi babiloniaknál, görögök-nél és más ó-kori művelt nemzeteknél is, ahol valóságos adás-vételi jogügylet volt a házasság. A nőért bizonyos pénzösszeget kellett fizetni a szülőnek, vagy dolgozni kellett megszerzéséért a szülők javára. Ezekben a társadalmakban nagyobb részt a harcias típus volt az uralkodó, mely mellett gazdasági tekintetben eltörpült. Érthető tehát, hogy az államfenntartó és államvédő férfiak oly előnyöket, oly jogokat élveztek, melyekből a nők, kiknek a társadalomban végzett tevékenysége tulnyomólag gazdasági volt, már a gazdasági tevékenység kevésre becsülése következtében is ki voltak zárva.

Nem akarom ezeket a fejtegetéseket a világtörténelem összes korszakain átvenni, mert ahoz sem időm, sem terem nincs. Erre különben szükség sincs, mert már az eddig előadottak is elegendők ama főntebb hangsúlyozott tételünk igazságának bizonyítására, hogy a nők helyzete biztos tükrö a társadalom műveltségének és előrehaladott voltának.

A mily mértékben előtérbe nyomulnak a társadalmak életében a gazdasági kérdések, amily mértékben erősödnek és általános kincscsé válnak a szabadságjogok, amilyen arányban gyöngül a despotizmus és militarizmus az államban, azon arányban csökken

* A székelyudvarhelyi ipari munkások szabad lyceumán szerző által tartott előadás. Szerk.

a despotizmus a családi életben és azon arányban kevesbedik a nők társadalmi és politikai korlátozottsága.

És megállapíthatjuk, hogy ez a fejlődés nem is állhat meg mindaddig, amíg a teljes egyenlőség meg nem valósul és csak olyan különbségek maradnak fenn, amelyeket maga a természet követel.

Azokban a társadalmakban, amelyek békés fejlődését a külső ellenséggel való folytonos és kimerítő viaskodás nem hátráltatja, s a melyekben a militarizmus bálványá nem oly hatalmas, mint pl. Európa legnagyobb részében, ez az átalakulás már nagyobb részt megtörténik. Amerikában — ha nem is mindenütt, de nagyon sok államban — gyakorolják a nők a politikai jogokat. Az életpályák megválasztásában pedig egyáltalán nincsenek korlátok. A nő, ha családi tűzhelyet nem alapíthat, nincs egyedül az ipari pályákra, vagy más kisebb értelmiséget kívánó foglalkozásokra, esetleg prostitutor szorítva. Norvégiában ép a napokban fogadtak el egy törvényjavaslatot, mely megengedi, hogy a nők ép úgy viselhessenek államhivatalt, mint a férfiak. Ez a törvényjavaslat most van szentesítés alatt és nem kétséges, hogy a szentesítés megfog történni. A kis Norvégia, mely ugyan nem dicsekedhetik azzal, hogy állami bevételeinek legnagyobb részét a katonai kiadások emésztik fel, nem dicsekedhetik milliárdokba kerülő Dreadnughtokkal, de ezekkel szemben az összes európai nagyhatalmakat felülmúlja népének általános műveltségével, s az összes európai államok között legutolsó helyen áll alkoholfogyasztás tekintetében, újabb bizonyítékot fog szolgáltatni azon állításunk mellett, hogy a nők társadalmi és politikai jogai egyenes arányban állanak az illető nemzet műveltségével.

Nálunk, Magyarországon még vajmi kevés történt a nők felszabadítása érdekében, aminek okát — ismételtelen rámutatok — csak általános elmaradottságunkban találok. Nálunk még azt is hazaárulónak és a nemzet ellenségének kiáltják ki, aki a politikai jogoknak az egész felnőtt férfinepességre való kiterjesztését sürgeti, s bizonyos körök lenéző kicsinyléssel emlékeznek meg az „általános titkosról”. Micsoda lehurrogásban részesülne az a vakmerő, aki oda merné kiáltani a haza sorsán busuló, de érte semmit sem tevő politikusoknak, hogy nem elég a választójogot csak a férfinepre korlátozni, ki kell azt terjesztetni a nőkre is! Ettől még mi nagyon távol vagyunk. A mi haladásunk csak annyi, hogy egyik szabadelvű közoktatásiügyi miniszterünk megengedte, hogy a nők is tehessenek középiskolai érettségit s ha jelesül értek, külön miniszteri engedéllyel beiratkozhatnak az egyetem orvosi, filozófiai és gyógyszerészeti szakára, de utódjai ezt is visszafejlesztették.

(Folyt. köv.)

— Csak Mauthner-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vetők kárára lehetséges.

Egy székely ifju érdekes karrierje.

Bizonyára érdekelni fogja a „Székely-Udvarhely“ olvasóit az a jelentékeny fordulóponthoz, mely egyik volt munkatársunknak, Dr. Bálint Endre ügyvédjelöltnek pályafutásában a közel jövőben be fog állani.

Tudvalevő, hogy Dr. Bálintot már utolsó egyetemi éveiben úgy ismerték kolozsvári mértékadó körök és pedig elsősorban az egyetem professzorai, mint a fiatal előretörő jogásznemzedék egyik legképzettebb és legtehetségesebb tagját. E mértékadó körök véleményét csak megerősítették azok a nagy sikerek és eredmények, melyeket a múlt tanévben, mint kolozsvári ügyvédjelölt Dr. Polcz Rezső ügyvéd jogi szemináriumának lelkiismeretes és szakavatott vezetésével, szinte meglepetésszerűen elért.

E sikerek és eredmények híre elhatolt a fővárosba is, ahonnan még a múlt év nyarán olyan előkelő, nagyarányú és elismerten tudományos értékű munkát végző intézettől kapott meghívást és előnyös ajánlatot, mint a milyennek Dr. Erős Vilmos jogi szemináriumát ismerik.

E meghívás elfogadásával Dr. Bálint rálépett arra az utra, mely nálunk egyedül biztosíthatja a kiválóságok érvényesülését s amely természetesen a fővárosba visz. Itt verődnek össze mindazok, akik akármilyen szakmában kiválóak, akik vezetésre, irányításra vannak hivatva.

A főváros azonban nemcsak egyetlen, igazi érvényesülési tere, hanem a kiválóságoknak, de nálunk egyetlen elfogadható próbaköve is, mert ott már a kiválóak, az első versenyek, kiméletlen érvényesülési küzdelme foly úgy, hogy aki ezek között is, az első között is megkapja az első rangsorát, aki az első versenyében is győz, az már akceptálható ember.

Dr. Bálint Endre azonban rövid felévi működés után, kiváló tehetségével és nagy szorgalmával elérte azt, hogy Dr. Erős nagyarányú intézetének és tizenöt tagból álló, szakképzett egyénekből válogatott előadó testületének élére került, sőt budapesti mértékadó körökben is, fel a legelőkelőbb fórumokig, nagy jogász és tudományos hírnevre tett szert.

A törekvő székely ifjut már kolozsvári működése alatt unszolták barátai és egyetemi professzorai is, hogy lépjen a nyilvános jellegű tudományos működés terére, mert eleve sikert jósoltak. Dr. Bálint azonban fokozatosan törekedett arra az utra, melyen az utolsó, nálunk egyedül elfogadható próbát is megfelelő sikerrel kiállotta.

Mint hogy azonban a próba fényesen sikerült, Dr. Bálint elérkezettnek látja az időt most már arra, hogy egy nagyobb, önálló tudományos munkával Magyarország jogász-közönsége elé lépjen.

Munkájához az adatokat most gyűjti székely szívóssággal párosult nagy szorgalommal s a munka elé illetékes körök nagy érdeklődéssel néznek. Nemcsak azért, mert ez a kiváló jogász elme először bontakozik ki a nagyobb nyilvánosság előtt, hanem azért is, mert ez a munka és annak fogadtatása döntő lesz Dr. Bálint Endre egyetemi magántanárságának kérdésében.

A magántanári képesítés megszerezhetőségét akarja könnyíteni azzal is, hogy — amint mostani nagy és sokoldalú elfoglaltsága alól szabadulhat — huzamosabb időre külföldi tanulmányutra megy, hogy jogi ismereteit és az idegen nyelvekben való, magán uton szerzett jártasságát gyarapítsa és tökéletesítse.

Nagy megnyugvással, székely őszinte szeretettel írjuk és rögzítjük meg mindezeket, mert ezekből világosan kitűnik, hogy az

ámbícióval, székely faji szívóssággal törekvő ifjak, tehetséggel és vas-szorgalommal, még nálunk is tudnak érvényesülni anélkül, hogy protekcióra s ehhez hasonló gyenge támasztékokra, feltétlenül szükség volna.

Csak előre! Az igazi székely nem ismer lehetetlent. Atyai szeretettel kísérjük sikereiteket és a „Székely-Udvarhely“ hasábjai mindig nyitva állanak az arra érdemes székely ifjak buzdítására, tehetségeik elismerésére. De bármerre is járjatok, szülőföldről, e szegény, nyomorgó édes anyáktól, el ne feledkezzetek. Minél magasabb polcra jutottatok, annál többet tegyetek e hazáért, mert Magyarországnak ez olyan szegletköve, mi ha elvész, belepusztul Erdély is...

Dr. Válcstik Ferenc képviselőnk beszéde.

(4. folytatás)

Azért vagyunk emberek, hogy szellemi élvezetekben is legyen részünk; hiszen a tisztviselő könnyelmű Ézsau módjára nem adta el a maga elsőszülöttségi jogát, vagy a maga megélhetési jogát, egy tal lencséért, sőt azért a nyomorult három tal ételért sem, a melyet sorsa minden napra juttat neki. (Ugy van! a szélsőbaloldalon).

Ezt nem kívánhatjuk tőle, mert az a tisztviselő, a ki a VIII. rangosztályban van, egyetemet végzett kultúremler, a kinek vannak bizonyos minimális kulturigényei, attól a tisztviselőtől várjuk, hogy évenként egyszer a vidékről a fővárosba feljöjjön és itt a kultúrellet központjában lásson, halljon és tapasztaljon; elvárjuk, hogy könyveket vásároljon; kell olvasnia, hogy szellemi élvezetekben legyen része. Hol van ezekre a fedezet!

Nem jut egy fillér fedezet sem. Meltóztassék elhinni, hogy ez a drágaság, a mely kétségtelenül fennáll, a melyet letagadni nem lehet, mert mindannyian érezzük; elsősorban éppen azt a tisztviselőt sújtja. Egyedül a tisztviselő nem tud védekezni a drágaság ellen, mert az utolsó napszámos is felemeli a napszám bérét, a mester ember az ő produktumait drágábban adja el (Igaz! Ugy van! a bal és a szélsőbaloldalon), az ügyvéd és az orvos a maga szellemi munkáját magasabb áron értékesíti: egyedül a tisztviselő az, a kinek a keze le van kötve és nem tud semmi módon magán segíteni (Igaz! Ugy van! balról), ha csak nem panamázik, meg nem engedett dolgokat nem csinál. Már pedig az Isten őrizze meg az országot; éppen még ez a nyomorusága hiányzik, hogy tisztviselőinek megbízhatóságát is elevenítse, hogy a tisztviselői karba bejusson az az elkeseredés, a mely őket arra ösztönzi, hogy meg nem engedett dolgokat csináljanak; akkor igazán eltűnik ez az országa föld színéről. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon).

Meltóztassanak meggondolni, hogy ha a tisztviselőnek családja van és több gyermeke van, abban az esetben nagyobb kiadása is van. És ezért igen helyes volt az a kezdeményezés, nem tudom a pénzügyminiszter irtól eredt-e vagy a tisztviselői egyesülettől, hogy a családok tisztviselőinek családi pótlék adassék. Mert hiszen ha egyebet nem is érünk el ezzel, talán arra buzdítjuk őket, hogy jobban szaporodjanak. (Derűtség). A legnagyobb igazságtalanságnak tartanám, ha csak családi pótlékot adnának és drágasági pótlékot nem, mert elvégre a nő és gyermektelen ember az élet terhét ép úgy érzi és ép oly nehezen tudja elviselni, mint a többi gyermekkel megáldott tisztviselő. Ezért a magam részéről feltétlenül óhajtom, hogy a tisztviselőknak drágasági és családi pótlék adassék. (Helyeslés a bal és a szélsőbaloldalon). Tudom, hogy ezzel az államkasszát

jelentékenyen megterheljük, mert ha 1904-ben került a tisztviselők fizetésének javítása 16 millióba, akkor hozzávetőleges számítás szerint most legalábbis 21 millióba kerülne.

Lukács László pénzügyminiszter: Többsé!

Válcstik Ferenc: Vagy többsé is. De ha van módunk arra, hogy Dreadnoughtokat építsünk, a melyekre pedig minden illetékes tényező szerint abszolút semmi szükség nincs, akkor kell elegendő pénzünknek lenni arra is, hogy tisztviselőink fizetését megjavítsuk. (Igaz! Ugy van! a bal és a szélsőbaloldalon). Ne meltóztassék elfeledni, hogy nekünk hódító politikánk nincs, hogy mi egy talapattnyi földet sem akarunk olyat elfoglalni, a mely ne lett volna a mienk, de határainkon belül; sok teendő vár ránk. (Igaz! Ugy van! balról). Azt mondta egyszer gróf Tisza István t. képviselőtársam, hogy nem lehet a mi országunk helyzetét azon államok helyzetével összehasonlítani, a melyeket főtart az európai államoknak egyensúlyozó törvénye, mert hiszen a Duna-Tisza köze mindég a hadak útja volt. Én osztom ezt a nézetet, hogy a történelem folyamán a hadak útja volt a Duna-Tisza köze, de azt is tudom, érzem, vagy legalább is sejtem, hogy ma nem a hadak útja, hanem a kultúrának egy levezető csatornája kell, hogy legyen a Nyugat és a Kelet között. (Igaz! Ugy van! balról).

És csakis addig, a míg a nyugati műveltséget magáévá tudja tenni, át tudja idomítani a maga nemzeti egyéniségéhez, a míg az emberi eszmét nemzeti alakban meg tudja valósítani, addig élni fog ez az állam, különben elveszett. Erre a kultúrára kell nekünk súlyt fektetnünk; mert ha nem lesz kultúránk, hiába szaporítjuk a mi hadseregünket, minket Európa szíve közepén főtartani nem lehet. És mert nem látom ezt a törekvést az igen t. kormányban, nem fogdom el a törvényjavaslatot, ellenben be-terjesztem a következő határozati javaslatot. (Olvassa).

„A képviselőház utasítja a kormányt, hogy kérje ki sürgősen a törvényhozás felhatalmazását arra, hogy az összes állami tisztviselők, altisztek, szolga és szolgáló részére drágasági pótlékot, a családok tisztviselői részére pedig családi pótlékot rendszeresítsen a fordított progresszió arányában és oly mérvben, a mely a mai megélhetési viszonyoknak megfelelő.

Utasítja a kormányt, hogy terjesszen elő mielőbb törvényjavaslatot a fizetések rendezése és a státuszrendezés végleges keresztviteléről és ezzel egyidejűleg az automatikus előléptetés rendszerét léptesse életbe. Terjesszen elő mielőbb törvényjavaslatot a nyugdíjtörvény revíziójáról s ezen javaslatban a teljes fizetésre, mint nyugdíjra jogot adó szolgálati időt 35 évben állapítsa meg és a házár fejében járó összeget számítsa be a nyugdíjazásnál alapul veendő legutóbb élvezett fizetésbe. (Hosszantartó élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon. A szónokot számosan üdvözlöik).

Háztartás.

A magyar gazdasszonyok népszerű és bőrtartalmu lapja a „Háztartás“ immár a 18-ik évfolyamába lépett. Erdős József a lap új tulajdonosa felkérésének engedve, Kürthy Emilné, a „Háztartás“ alapítója és tizenöt éven át volt szerkesztője két évi szünetelés után ismét átvette a lap szerkesztését és azt ezentúl is abban az irányban s szellemben fogja vezetni, melynek közkeletességét köszönheti. A „Háztartás“ minden hó 1., 10. és 20-án jelenik meg díszes kiállítású képes füzetben. Tartalma felöleli a magyar gazdasszonyvilág minden háztartási tudnivalóját. Természetesen első-

sorban a konyhabeli dolgokkal foglalkozik, évente ezernél több kipróbált ételreceptet közölve, de amellet gondja van az időszerű (szezón) gazdasági és háztartási teendők ismertetésére is. Szórakozásul közöl regényeket, novellákat, humoros apróságokat, s rejtvényeket, melyek megfejtői között értékes díjakat sorsonak ki. Utóbbi számában ételrecept pályázatot hirdet, amelyben kizárólag a lap előfizetői vehetnek részt olyan jóízű ételek leírásával, amelyek vagy a saját, vagy vidékük különlegességei, s amelyek semmiféle szakácskönyvből, vagy közlönyből nem ismeretesek. A hét legjobb ételrecept jutalmul kb. 150.— korona értékű díjak és készpénz lesz kisorsolva. Beküldési határidő április 10-ike. Időnként pályázatot hirdet egyéb közérdekű kérdésekre, így egy országos gyermekszépségversenyt rendez, melynek nyertesei nagyértékű díjakat kapnak jutalmul. A „Háztartás” negyedevenként egy-egy gazdag tartalmu ünnepi számban jelenik meg. Előfizetési díja egynegyed évre 3 K, fél évre 6 K, egész évre 12 korona. A most belépő negyedéves előfizetők — kivételes kedvezményként — január elsejétől június végéig, tehát teljes fél évig kapják a lapot. Ingyenes mutatószámokkal készségesen szolgál a „Háztartás” kiadóhivatala, Budapest, VI., Eötvös-utca 36.

HIREK.

— **Hushagyó keddi multság.** A székelyudvarhelyi jótékony nőegylet e hó 20-án (hushagyó kedden) tánccal egybekötött kabaré estélyt rendez a Budapest-szálló színháztermében.

— **A kaptárkészítő tanfolyamot** folyó hó 11-én délelőtt zárta be Székelyhidú Viktor miniszteri kirendeltségi megbízott a résztvevők jelenlétében. Buzdító beszédet intézett a tisztviselőkhöz, megtekintette a készített kaptárakat és tárgyakat s teljes megelégedését fejezte ki a munkák eredménye felett. Az egyesület nevében Gál Imre egyl. titkár mondott megleghangu köszönetet a kirendeltség támogatásáért.

— **Gyógyíthatatlan betegségnek** tartották évszázadok óta az Epilepsiát. E régi hit azonban újabban elveszti jogosultságát, mivel megbízható értesülésünk van arról, miszerint egy budapesti speciálista orvos tudományos alapon és bevált módszer szerint gyógyítja az epileptikus betegeket és e módszerével e baj gyökeres gyógyítását teszi lehetővé, mit a gyógyult esetek nagy száma bizonyít. Ez orvos Dr. Szabó B. Sándor (Budapest, Nagykorona-utca 18.), ki gyógyulást keresőnek díjtalanul ad fölvilágosítást.

— **Polgári jelmez-estély.** A székelyudvarhelyi polgári önképző- és segélyző-egylet szokásos zárkörü jelmezestélyét a Budapest-szálló színháztermében ma (vasárnap) este 8 órakor tartja. A multság iránt nagy az érdeklődés.

— **Az elválasztás** a csecsemő életében az első legfontosabb változás, amely kihatással van további fejlődésére. A szülők csak az esetben biztosak az illetőleg, hogy a gyermek ez átmenetet baj nélkül éli át, ha a Phosphatine Fallières gyermektápszeri adják neki és ezzel vezetik be a szilárdabb anyagokkal való táplálást. A Phosphatine Fallières következtében a gyermek megerősödik és a fogzáson könnyen esik túl. Egy nagy doboz elegendő 3 hétre, ára 3 kor. 80 fill. s kapható a gyógyszerárakban.

— **Az Udvarhelyvármegyei méhészegyesület** folyó hó 13-án Székelyudvarhelyen tartotta ez évi első igazgató választmányi ülését, melyen Gál Imre titkár számolt be a Kirendeltség támogatásával rendezett kaptárkészítő tanfolyam eredményeiről. Tudomásul vették az elnökség egyes intézkedéseit s Klein Zsigmondnak az adományozott

100 K-ért, az iparfejlesztő bizottságnak 60 K segélyeért jegyzőkönyvileg mondtak köszönetet. Általános örömet keltett titkár azon bejelentése, hogy a magyar Drirzon, Magyarország legtudományosabb méhésze Dr. Retela Ignác dunaszentbenedeki r. k. plebános az egyesületet a folyó év nyarán meglátogatja s a vándorgyűlésen tudományos előadást fog tartani a méhek anatómiájáról. Felvettek a méhészegyesület kebelébe 15 tagot és törültek egyet. A méhészgazdaság beállítására alkalmas telek megvásárlását kimondták, végrehajtását az elnökségre bízták. A folyó év nyarán tartandó vándorgyűlést Szentkeresztbányára, július hónapra tűzték ki. Végül a nagyobb mennyiségű mézelő magvat osztottak ki a tagok között.

— **Internátusi gazdasszonyt** teljes ellátással és havi 50 K fizetéssel f. évi márc. 1-étől felfogad a székelykeresztúri áll. tanítóképző igazgatósága. Magános, főleg özvegy irni-olvasni jól tudó, a gazdasszonyi teendőkben jártas, dolgozni szerető nő, aki a főzéshez is ért, jön első sorban tekintetbe.

— **Ungváry József** szőlőtelepe és gyümölcsfaiskolája Cegléd, ingyen és bérmentve küldi érdeklődőknek nemes gyümölcsfa-csemete, vadoncok, kerti növények, rózsák, sima és gyökeres szőlővesszők legújabb árjegyzékét.

— **A méhészegyesület elnöksége** lapunk útján is kéri az egylet tagjait s a vármegye kigazdait, hogy a kirendeltségtől kilátásba helyezett kedvezményes áron baltacim, büköny stb. takarmánymagvakra jelentkezésüket sürgősen küldjék be akár az elnökség útján, akár közvetlenül. Főképp a baltacim magvakra kér az elnökség jelentkezéseket.

— **Orgona és zongorák** a székelykeresztúri áll. tanítóképző régi épületében 1912. évi február hó 25-én d. u. 2 órakor nyilvános árverésen eladatnak.

Törvénykezés.

A szegedi köztársasági nagy per. Dr. Nagy György hódmezővásárhelyi ügyvéd, volt székelyföldi országgyűlési képviselőnknek a szegedi esküdszék előtt holnap, e hó 19-én kezdődik ama nagy pörének főtárgyalása, a melyet Dr. Szapár szegedi kir. ügyész indított ellene a „Magyar Köztársaság” mult évi első számába írt és megjelent „Kossuth Lajos országa” című cikkelyéért. E pörirant országos érdeklődés nyilvánul minden körben. Eddig Budapestről, Hódmezővásárhelyről, Debreczenből, Szegedről, Szabadkáról, Kecskemétről, Kolozsvárról, Szombathelyről, Marosvásárhelyről, Zomborból, Sepsiszentgyörgyről jelentkeztek azok, kik a főtárgyalásra el fognak menni. A főtárgyaláson Pókay Elek táblabíró fog elnökölni, akihez a budapesti egyetemi polgárok levelet intéztek, hogy ötven tagu küldöttségük részére helyet biztosítson. A levelet Koriáth Dénes, Sommer Sándor, Árkövy dr. és Nagy Hümér írták alá. Lembergől pedig Stamirovsky Ligeza Tad-densz, a lengyel-magyar klub elnöke értesítette a hódmezővásárhelyi függetlenségi pártot, hogy a klub öt tagjával képviselteti magát a főtárgyaláson.

Közönség köréből*

A jegyző, mint

— koszt-cupringer.

A székelyföldi miniszteri kirendeltség ez évben is megtartja a vármegyei gazd. egylet szak embereivel ismeretterjesztő népies előadásait. A kirendeltségnek ez irányu működéséhez sok megjegyzést lehetne tenni, mert alig hisszük pld., hogy egy földmivelésügyi miniszteri kirendeltségi programmba a „közigazgatás” különböző ágainak ismertetése, benne volna. Különben a közigazgatást e

*E rovatban minden közérdekű felszólalásnak helyet adunk a beküldő felelősségére Szerk.

megyében kár ismerietni; ismerik azt tulaján tul — még a megyei verebek is. Hogy mily tulzásokba képes fajulni, szolgáljon bemutatásu az oklándi főszolgabírói hivatalnak alábbi rendelete:

Sz. 543—1912 k. i.

Körjegyző urnak.

Csatolt hirdetményt oly utasítással küldöm ki, miszerint a legszélesebb körben kolportálja a felolvasások tartását, hogy a gazdaközönség minél nagyobb számban, ugy a hirdetményben jezett, mint a szomszédos községekből is vegyen részt.

A felolvasásokon ön is feltétlenül legyen jelen.

Egyben felkérem, hogy azon felolvasó urak részére, kik a megye székhelyéről vagy további községből vannak kiküldve, a délebb megrendeléséről saját költségükre (még szép!) vagy pedig meghívásokról gondoskodni sziveskedjék. természetesen ha az illető urak elhatározásával ez nem ellenkezik. 1912. febr. 8. (Aláírás.)

Nesze neked szegény jegyző! Nem elég hogy a statisztikai hivataltól el az állatorvos urakig, mind az ő hátán keresztül intézik dolgaikat, most még ebédrendezői (kellneri) tisztet is reá ruháznak, még pedig minő hagyományos közigazgatási okossággal!...

Vagy rendeljen a felolvasó uraknak ebédet, de milyent, milyen árut? Közönséges polgárit vagy nagy urit, drágát vagy olcsót? Vajjon sertéskarajt, vagy borjucombót szeretnek-e? Ez már a főbírói pennába mardt. Vagy hívja meg, esetleg hívassa meg?! Tegyük fel, hogy ez utóbbit megteszi, de — mondjuk a felolvasó ur elhatározásával ellenkezik, akkor csak ismét pácba jut a szegény jegyző annál, a ki által meghivatta; előbb tehát ki kell tudakolnia a szakelődó urak magas elhatározásait s ezt könnyen is teheti, hisz ugy sincs egyéb dolga! — Ugy-e főbíró ur?... Legtisztább tehát ha a jegyző ur meghívja. Bizony nem jó koszt-cupringernek sem lenni...

Próbálna csak a közigazgatás egy alföldi jegyzőnek illet irni! De hát Udvarhelymegyében, hol a jegyzőket — tisztelet, nagyrabecsülés a csekelyke kivételnek — az orruknál fogva rángathatják ide-oda és ahol az ujságok terjesztését hivatalosan, mestersegesen akadályozhatják — ez is igen természetes!

A szakelődó urak munkájának bizony nem igen lesz valami nagy láttatja. Jól van ez az ország és a székely is szóval tartva ugy, hogy a csizmaszáraból is foly ki a sok oktatás. Talán az a baja, hogy igen sok a jó akarója. Mindenki menteni akarja, — de csak szóval...

Gyakorlati dolgok kellenének ide, nem beszéd. Abból a minimális kétezer koronából, mellyel a 60 szakelődó urat és utjait díjazták, néhány állatdíjazás, ekeverseny, tanfolyam, jó párezer népies nyelvezettel megirt, e megye viszonyaihoz alkalmazott füzet ingyenes kiosztása volna szükséges és így százezre több gyakorlati haszna volna belőle egy-egy vidéknek. De hát menten kell így is a székelyt — „szakelődásokkal”, olyanokkal, melyekből eddigelé a nép még egyet sem látott maga előtt nyomtatásban... — ró.

Szerkesztői üzenetek.

B. Z. E. A cikkelyt megkaptuk és közelebből sorát ejtjük.

G. S. Bécs. Szives küldeményét köszönettel vettük. Nagyon érdekes, a székelység multbeli szenvedéseit előtáró dolgok. Legközelebb adni fogjuk. Hálás köszönet, hogy ott is reánk gondolt.

— ró. Közérdekű voltánál fogva, amint láthatja, közöltük. Elég furcsa, hogy a jegyzők nálunk ilyen társadalmi kérdésekben is hivatalos rendeletet kapnak. Ez tényleg jellemzi a mi különleges, valósággal despotikus közigazgatási módszereinket. De hát a milyen a pástör, olyan a nyáj. Azonban vigasztalódjék, lesz ez még másképen is — talán nemsokára.

G. L. E. Vettük. Az ügyet szóvá tesszük — kissé később.

— n. — a. A kívánt címekre a lapot megindítottuk és várjuk az előfizetést.

H. F. M. A kért lapok elküldtettek.

1810—912 t.l.k.vi. sz.

Hirdetmény.

Úlke községre néve az 1892 XXIX. t.-c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogainak a t.l.k.-könyvekbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztétén,

ez azzal a felhívással tétetik közre:

1. hogy mindazok kik az 1886. XXIX. t.-c. 15 és 17 § ai alapján ideértve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5 és 6 § aiban és az 1891. XVI t. c. 15 § a) pontján foglalt ki egészítései is — valamint az 1889. XXXVIII. t.-c. 7 §-a és az 1891. XVI t.-c. 15 § b) pontja alapján történt bejegyzések vagy az 1886. t. c. 22 §-a alapján történt törölések érvénytelenségét kimutathatják a végből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1912. évi augusztus hó 26. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-c. 16 és 18 §-ainak eseteiben ideértve az alábbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5 és 6 §-aiban foglalt kiegészítései is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1912. évi augusztus hó 26. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog,

3., hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán

történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 16. § alapján történt bejegyzéseket sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912. évi augusztus hó 26. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendelkezése után és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy illedeket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál nyelhetik.

A kir. törvényszék, mint t.l.k.vi. hatóság.

Székelyudvarhely, 1912. febr. 10 én

Bel'a Kálmán s. k.

kir. tszéki albiró,

A kiadmány hiteleül,

DÓSA kir. t.l.k.v. vezető.

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható. A kedvező szüreti kilátásokra való tekintetből ármérséklés

1848 eredeti francia angol és amerikai toaletti-modelt közül a BUDAPESTI BAZAR egy évfolyamában. Előfizetési ára: negyedévre 2 korona. Ingyen mutatóványzatot küld a „BUDAPESTI BAZAR” kiadóháza Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

Udvarhelyvármegye Nemes Csádjai. Szerkesztette: Palmay József. Ára füzve 16 K. Mig a készlet tart kapható; Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses család-történeti adatokat tartalmaz

Február elején megnyilik — Székelyudvarhelyt Kossuth-u. 25. sz. a. az új férfi és női divatáruház

Nagy választék mindennemű férfi, fiu, női és leányka készruhákban, női kosztümök, pongyolák és különféle bluzokban. Állandó raktár mindenféle női és férfi divatcikkben.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

póteka

egy régióának bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult készvénynek, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be vásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony”-védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerboltban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest. Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany oroslánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

**Névjegyek
Meghívók,
Eljegyzési
és Esküvői
valamint gyász-
jelentések**

ugysintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál

villamos üzemre berendezett könyvnyomató és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Tejes báránypuszt Czell Frigyes és Fiai

bortermelők és bornagykereskedők
Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyberekben. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés vörös berek.

Kiadó lakások.

Székelyudvarhelyt, Szt. Imre 1. szám alatt egy emeleti utcai 5 szobás lakás és egy udvari 3 szobás földszintes lakás, hozzá tartozókkal együtt kiadó. Értekezni lehet Fekete Bónián tulajdonosnál.

Aspirin
vásárolunk eredeti

TABLETTÁKBAN
20 d.b. K 1,20

Minden Tablettára az ASPIRIN szó van rábélyegezve.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co.,
Elberfeld und Leverkusen b. Mülheim a. Rhein.

NIGRIN
(Fennolentit)
a legjobb fájdalomcsillapító
mindenféle fájdalomra
A lényegesen nagyobb hatású
és gyorsabban ható fájdalomcsillapító

UNGHVÁRY JÓZSEF
SZŐLŐTELEPEN és GYÜMÖLCSFA-ISKOLÁJÁBAN
CZEGLÉD (PESTMEGYE)

Nagyobb mennyiségű

**nemes gyümölcsfa-
csemete, bogyógyümölcsűek,
vadonok, kerti sövények,
sima és gyökerező szőlővesszők**

stb. Kaphatók.

Tessék kimerítő árjegyzéket kérni.

Tisztelettel van zerencsénk a n. é. városi és vidéki közönség becses tudomására adni, hogy március hó 1-én Székelykeresztúron, a Konrád József féle házban **Karres Samu építész** vezetése alatt

építési és tervezési irodát

nyitunk. — Támaszkodva több évi bel- és külföldi e szakmában szerzett tudásunk- és tapasztalatainkra, azon helyzetben vagyunk, hogy bármilyen kivételű, a magas-, mély-, ut-, hid- és vízépitészetbe előforduló irodai és gyakorlati munkákat elvállaljuk. Ugyasint családok lakóházak, iskolák, község-házak, gazdasági épületek tervei, költségvetéseinek elkészítését is felelősség mellett teljesítjük. Szükség esetén pedig az **építkezésekhez** a legolcsóbb feltételű **törlesztéses kölcsönt** szerzünk.

Hivatkozunk még arra, hogy építési irodánk megnyitása a helyi és vidéki e szakmabeli szükségére támaszkodva, célul tűzte ki magának az építészet terén úgy a városon, mint a vidéken oly építményeket létesíteni, a melyek első sorban gyakorlatilag, de esztétikai külsejükkel is a céljuk és mivoltuknak minden tekintetben megfeleljenek.

A n. é. közönségnek malomipar vállalatunkkal szerzett nagybecsű bizalmát ezen új vállalat alapításához is kérve, oly ígérettel vagyunk, hogy megbízásaik teljesítésében mindenkor a pontosság és lelkiismeretesség elveinek vezérelni.

Teljes tisztelettel:

Karres Testvérek

építészek.

Telefon 4. sz.